

MARIA-JOLANTA MILLER
WSP w Bydgoszczy

SPRAWOZDANIE Z ZAJĘĆ UMUZYKALNIAJĄCYCH ODBYTYCH W
DNIU 7 V 1983 r.

Prowadzący: mgr Maria-Jolanta Miller

Zajęcia przeprowadzono z grupą C II roku Nauczania Początkowego w sali przeznaczonej i przystosowanej do zajęć amuzycjalnienia i rytmiki.

Temat zajęć: Muzyka wielogłosowa - polifonia a homofonia.

Cele zajęć:

- a/ dydaktyczne
- ukazanie różnicy między polifonią a homofonią,
  - kształcenie słuchu wysokościowego i słuchu harmonicznego,
  - kształcenie poczucia rytmu,
  - rozwijanie pamięci i wyobraźni muzycznej,
  - kształcenie zdolności manualnych w grze na flecie, dzwonkach i gitarze.
- b/ wychowawcze
- ukazanie piękna muzyki wielogłosowej,
  - kształcenie wewnętrznej dyscypliny przy zbiorowych ćwiczeniach i piosenkach,
  - utrwalanie zasad i nawyków higieny głosu,
  - utrwalanie nawyków poszanowania instrumentów,
  - kształcenie postawy twórczej.

Metody: problemowo-odtwórcza, problemowo-analityczna i organizowania i rozwijania działań muzycznych.

Czas trwania: 90 minut.

Środki dydaktyczne: pianino, dzwonki, flety, gitary,

podręczniki: J.Powroźniak, Wszyscy śpiewamy z nut; L.Janikowska, D. Wasilewska, Muzyka w klasie 3 - przewodnik metodyczny dla nauczycieli.

Przebieg zajęć:

I. Ćwiczenia praktyczne - prowadzone systematycznie na każdym zajęciach

1. Ćwiczenia słuchowe:

- śpiewanie interwałów od podanego dźwięku,
- rozpoznawanie interwałów harmonicznych granych w różnych oktawach,
- rozpoznawanie trójdźwięków: dur, moll, zwiększonych i zmniejszonych,
- rozpoznawanie trójdźwięków dur i moll oraz D^7 w przewrotach.

2. Zapis dyktanda melodyczno-rytmicznego

J. Powroźniak, Wszyscy śpiewamy z nut, str.66 ćw.6.

II. Wprowadzenie do tematu:

1. Kanon

- zaśpiewanie gamy D-dur na sylabie la w kanonie - Przewodnik metodyczny - Muzyka w klasie 3 - s.66,
- wprowadzenie kanonu dwugłosowego na przykładzie piosenki "Jabłka" Przewodnik metodyczny - Muzyka w klasie 3 - s.26,
- zaśpiewanie piosenki metodą względną nazwami solmizacyjnymi
- zaśpiewanie piosenki przy pomocy fonogestyki,
- wykonanie piosenki z tekstem w formie dwugłosowego kanonu,
- wyjaśnienie pojęcia i formy kanonu.

2. Dwugłos

- wprowadzenie dwugłosu na przykładzie piosenki "O świecie" Przewodnik metodyczny - Muzyka w klasie 3 - s.65,
- rytmiczne czytanie tekstu z taktowaniem,
- nauka melodii głosu I przy pomocy fonogestyki metodą względną,
- nauka głosu II metodą względną z taktowaniem,
- zaśpiewanie piosenki w dwugłosie nazwami solmizacyjnymi z fonogestyką,
- zaśpiewanie piosenki z tekstem i taktowaniem.

3. Ćwiczenia solmizacyjne dwu - i trzygłosowe śpiewane a vista
- ćwiczenia dwugłosowe: J.Powroźniak, Wszyscy śpiewamy z nut, s.57, ćw.8,
  - ćwiczenia trzygłosowe: J.Powroźniak, Wszyscy śpiewamy z nut, s.248, ćw. a,b,c, s.255, ćw.6.

III. Muzyka wielogłosowa.

1. Wprowadzenie pojęcia homofonia i polifonia
  - formy muzyki polifonicznej: kanon i fuga
  - różnice między muzyką homofoniczną a polifoniczną
2. Przykłady muzyczne
  - a/ przykłady muzyki homofonicznej
    - Przewodnik metodyczny - Muzyka w klasie 3 - s.66
Węgierska melodia ludowa - zagranie na fletach
    - Przewodnik metodyczny - Muzyka w klasie 3 - s.95
Czeska melodia ludowa - zagranie na dzwonek
  - b/ przykłady muzyki polifonicznej
    - Przewodnik metodyczny - Muzyka w klasie 3 - s.96
Morawska melodia ludowa - Kanon - wykonanie na fletach
    - powtórzenie piosenki "Jabłka" s.26 - zaśpiewanie i zagranie na fletach
    - Przewodnik metodyczny - Muzyka w klasie 4 3 - s.93
Kanon - Melodia ludowa - wykonanie na dzwonek, potem zaśpiewanie kanonu z tekstem.

IV. Podsumowanie zajęć:

1. Powtórzenie wiadomości o muzyce wielogłosowej.
2. Zaśpiewanie kanonu "Jabłka" s.26.
3. Zaśpiewanie ukraińskiej melodii ludowej "O świecie" s.65.
4. Zaśpiewanie piosenki turystycznej "Zostań księżycu" z towarzyszeniem gitar i instrumentów perkusyjnych, zwrotkę w dwu a refren w trzygłosie.

Wnioski:

Temat realizowany na zajęciach był konsekwencją realizowanego z tą grupą programu.

Realizacja, na zajęciach materiału programowego w tak szerokim zakresie jest możliwa ze względu na dobór studentek. Najlepsze słuchowo i muzycznie studentki dobrane zostały w jedną grupę po wstępnych egzaminach praktycznych. Pokazanie powyższych zajęć było celowe. Chcieliśmy pokazać w jakim tempie i jak trudny, szczególnie słuchowo, program można realizować w odpowiednio dobranej grupie.

Już od kilku lat po wstępnych egzaminach praktycznych dokonujemy podziału na grupy na podstawie wyników z tych egzaminów. Skupiamy w poszczególnych grupach studentów biorąc pod uwagę ich predyspozycje słuchowe i muzyczne.

Po kilkuletnich doświadczeniach stwierdzamy, że znacznie lepiej i efektywniej pracuje się w tak dobranych grupach. Wyniki pracy są lepsze, materiał programowy może być bardziej zróżnicowany. A w najlepszej grupie, z którą odbyły się omawiane zajęcia, możliwe jest zrealizowanie programu w znacznie szerszym zakresie niż z innymi grupami.

W grupach, w których znalazły się studentki z przeciętnym i słabym słuchem muzycznym, a takich mamy najwięcej, utrudniona jest realizacja tak szerokiego programu, szczególnie dotyczącego kształcenia słuchu, dlatego jeszcze raz postulujemy o umieszczenie w siatce godzin 1 godziny tygodniowo przez okres 4 semestrów przeznaczonych na osobne zajęcia z kształcenia słuchu.

LITERATURA

1. Habela J., Słowniczek muzyczny, Kraków PWM 1980
2. Jankowska L., Wasilewska D., Muzyka w klasie 3, Przewodnik metodyczny dla nauczyciela, Warszawa WSiP 1980
3. Lasocki J.K., Podstawowe wiadomości z nauki o muzyce, Kraków PWM 1967
4. Lewandowska K., Rozwój zdolności muzycznych, Warszawa WSiP 1978
5. Mała encyklopedia muzyki, Warszawa PWN 1981
6. Materiały pomocnicze do zajęć umuzykalniających i muzyki z metodyką, Bydgoszcz WSP 1983
7. Powroźniak J., Wszyscy śpiewamy z nut, Kraków PWM 1978
8. Program nauczania początkowego klasy I-III, Warszawa WSiP 1979
9. Przychodzińska-Kocińczak M., Polskie koncepcje powszechnego wychowania muzycznego, Warszawa WSiP 1979
10. Wierszytowski J., Psychologia muzyki, Warszawa PWN 1979